

Lisätietoja: Noora Järnefelt (09) 1734 3612
Vastaava tilastojohtaja: Jussi Simpura

Hyvin koulutetuilla parhaat mahdollisuudet pitkään työuraan

Suomessa 1990-luvun lama lisäsi työuran varhaista päättymistä. Vain 45 prosenttia 50-64-vuotiaista palkansaaajista jatkoi lamavuosina työssä. Nousukaudella työssä jatkavia oli jo 69 prosenttia. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneilla oli lamavuosina selvästi muita palkansaaajaryhmiä paremmat mahdollisuudet jatkaa työssä vanhuuseläkkeelle asti. Nousukaudella koulutusasteen mukaiset erot pienenevät. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen tutkimuksesta *Ikääntyvien työuran päätyminen lamavuosina ja nousukaudella*.

Hyvä koulutus tai ammatti, jossa ei ole erityisiä työkykyyn kohdistuvia riskejä, edistävät pitkään työssä pysymistä ja työuran jatkumista aina vanhuuseläkkeeseen saakka. Tällaisia ammatteja ovat muun muassa tekniikan alan suunnittelu- ja johtamistehtävät, opetustyö sekä lainopillinen työ, kirjanpito ja yleensä hallinnollinen työ. Vasta riittävän korkea koulutus suojaa tehokkaasti työttömyydeltä työuran viimeisinä vuosina. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 4 prosentilla työura päättyi 1990-luvun lopun nousukaudella työttömyyden vuoksi, mutta ylemmän keskiasteen tutkinnon suorittaneilla määrä oli kaksinkertainen.

Ikääntyvien työllisyys toipunut lamasta paremmin kuin nuorempien

Laman vaikutus eri ikäryhmien työllisyyteen on kestänyt erittäin pitkään. Ikääntyvien työllisyys on kuitenkin parantunut nuoria nopeammin. 55-59-vuotiaiden työllisyys oli vuonna 2002 jopa korkeampi kuin saman ikäisten ennen lamaa. Tähän on vaikuttanut ensisijaisesti työttömyysriskin pieneneminen ja työttömyyseläkkeiden käytön vähentyminen. Nuorempien, 25-49-vuotiaiden miesten ja naisten työllisyys on edelleen 5-10 prosenttiyksikköä jäljessä lamaa edeltävästä tasosta.

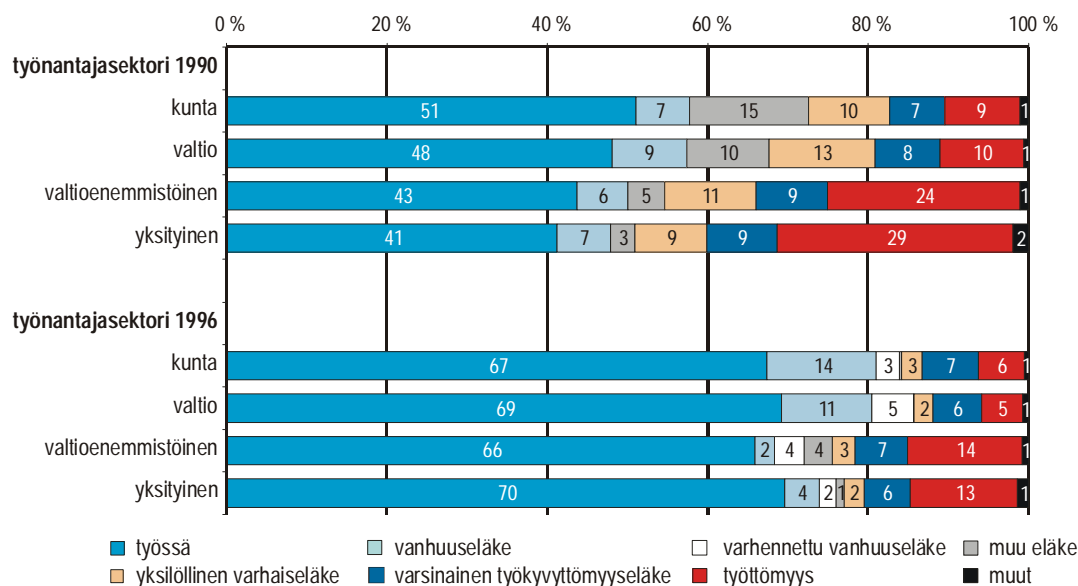
Nuorempien ikäluokkien alhaiseksi jäänyt työllisyysaste saattaa heijastua tulevina vuosina ikääntyvien työllisyyteen, kun nykyiset alle 50-vuotiaat vanhenevat. Ikäluokat saavuttavat korkeimman työllisyysasteensa alle 50-vuotiaina. Mitä alhaisempi ikäluokan työllisyysaste tuolloin on, sitä alhaisemmaksi ikäluokan työllisyys saattaa muodostua, kun työstä poistuminen voimistuu 50 ikävuoden jälkeen.

Yksityisen sektorin esimiesten työura päättyy usein työttömyyteen

Lamavuosina yksityisen sektorin väliportaaseen, itsenäistä ja esimiestyötä tekeviin alempiin toimihenkilöihin kohdistui erityisiä vähentämispaineita. Tuolloin 29 prosenttia 50-64-vuotiaista yksityisen sektorin alemmista esimiehistä päätti työuransa työttömyyteen ja vielä nousukaudellakin näin tapahtui 14 prosentille. Myös yksityisen sektorin ylemmistä toimihenkilöistä ja johtajista 18 prosentilla työura päättyi lamavuosina työttömyyteen. Suurin riski työuran päättymisestä työttömyyteen on kuitenkin teollisuustyöntekijöillä.

Nousukaudella sosioekonomisten ryhmien väliset erot pienuivät. Julkisen sektorin palkansaajilla on kuitenkin suhdannevaiheesta riippumatta melko hyvät mahdollisuudet jatkaa työssä vanhuuseläkkeelle asti.

50-64-vuotiaiden palkansaajien työnantajasektori ja työuran päättymisen 1990-1994 ja 1996-2000

Varhennettu vanhuuseläke vaihtoehto pitkälle työuralle

Vapaaehtoinen varhennettu vanhuuseläke oli 1990-luvun lopun nousukaudella suosituinta suhteellisen hyvätuloisissa ammateissa kuten lainopillisessa työssä, tekniikan suunnittelu- ja johtamistyössä sekä yleensä hallinnollisessa ja johtamistyössä. Myös sosiaalityötä tehneet sekä rahoitus- ja vakuutusalaalla työskennelleet käyttivät varhennettua vanhuuseläkettä keskimääräistä enemmän.

Varhennettua vanhuuseläkettä suosivat erityisesti hyvin koulutetut palkansaajat. Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneista 60-64-vuotiaista 32 prosenttia siirtyi nousukaudella varhennetulle vanhuuseläkkeelle.

Ikääntyvien työuran päättymisen lamavuosina ja nousukaudella on tutkimus 50-64-vuotiaiden palkansaajien työuran päättymisestä ja työssä pysymisestä 1990-luvun lamavuosina ja noususuhdanteessa. Sen tiedot perustuvat Tilastokeskuksen rekistereistä muodostettuun aineistoon. Tutkimuksen on tehnyt Tilastokeskuksen tutkija Noora Järnefelt yhteistyössä Jyväskylän yliopiston kanssa. Tutkimuksen rahoitti Kansaneläkelaitos ja Työsuojelurahasto.

Lähde: Ikääntyvien työuran päättymisen lamavuosina ja nousukaudella. Tilastokeskus